

kan bedømme, om det er forsvarligt at bevilge de meget store beløb, det drejer sig om. Der vil med indeværende år være anvendt i alt ca. 460 millioner kr. Fordi det her drejer sig om målforskning, er folketinget i stand til at foretage en vurdering af, om det tilstræbte mål vil give så store samfundsmæssige fordele, at udgiften er berettiget. Hvis ikke folketinget alment fastholder dette standpunkt, vil det i den kommende tid gøre sig selv umyndigt og kun blive et ekspeditionsapparat for beslutninger af de såkaldte sagkyndige på en lang række afgørende områder. Som et billede anføres, at man naturligvis lader ingeniøren beregne konstruktionerne til et hus, men om huset skal bygges og til hvad og hvor stort o. s. v., skal brugerne, d. v. s. befolkningen, bestemme. Det samme må gælde for målforskning om atomenergi. Forskningen må udføres af eksperterne, men målet må sættes af folketinget. De opgaver, der skal tages op, må også vurderes økonomisk ved at sammenholde dem med alle de mange øvrige uløste opgaver, samfundet har.

Det er helt urimeligt at give en blanko-bevilling på ca. 50 millioner kr. årligt til atomenergikommissionen (AÆK), når f. eks. Københavns universitet har skandaløst dårlige forhold og man hævder, at man ikke kan give de nødvendige bevillinger til afhjælpning af manglerne.

Hvis folketinget skal kunne tage forsvarlig stilling til AÆKs arbejde og bevillinger, må tinget kræve, at der foreligger en motiveret plan over de forskellige arbejder for en årrække. Det er derfor forkert, at den af ministeriet godkendte indstilling af 9. december 1963 på de væsentlige punkter ikke er fulgt. Den blev udarbejdet på Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråds (DTVF)s initiativ under medvirken af AÆK og Industrirådet og krævede, at der skulle udarbejdes et motiveret arbejdsprogram for Risø for finansårene fra 1965-66 til og med 1969-70. Dette er ikke sket. Man har heller ikke foretaget den i samme indstilling krævede undersøgelse af, hvor Risø kan bistå med løsning af forskningsopgaver af betydning for den danske industris udvikling uden for de nukleare områder. Det, at elværkerne uden Risøs medvirken har ønsket selv at foretage og bekoste en under-

søgelse af problemerne omkring bygningen af atomkraftværker, kan ikke berettige til, at femårsplanen ikke er udarbejdet og undersøgelsen ikke foretaget. Der er snart gået 2 år af den ønskede plans levetid, og bevillingerne er anvendt. En plan for anvendelsen burde have været udarbejdet. I dette tidsrum har man afsluttet betydende aftale med Sverige om tungtvandsreaktorudvikling og bl. a. påbegyndt meget kostbare forsøg på fremstilling af brændselselementer.

Den nødvendige plan må naturligvis kunne ændres med tilslutning fra folketinget gennem et af dets udvalg, ligesom en til planen knyttet oversigt over de forventede udgifter ved de enkelte forsøgsrækker ikke kan lægges strammere, end at et beløb af den årlige bevilling kan anvendes frit inden for planens rammer, f. eks. 10 pct. af årsbevillingen.

Ethvert målforskningsinstitut af betydning vil inden for et forsøgsområde kunne støde på en manglende grundviden og derfor blive nødt til at foretage en grundforskning. Dette må også gælde Risø, men denne grundforskning må være begrænset af behovet til den pågældende målforskning. Herudover må Risø, hvis det råder over faciliteter, et andet forskningsinstitut ikke har, være til rådighed for et sådant institut med fornøden hjælp. Skal Risø foretage anden grundforskning end de ovennævnte, må dette fremgå af planen og bevillingen dertil dermed være fastlagt, ellers vil Risø få en helt anden stilling end alle andre danske forskningsinstitutter og universiteterne.

AÆKs budgetter, regnskaber og beretningen til folketinget bør indeholde en opdeling af udgifterne på de forskellige, enkelte forsøgsrækker, idet der naturligvis kan være en opsamlingskonto for mindre betydende forsøg og udgifter. De enkelte forsøgsrækker på en afdeling må belastes med service fra andre afdelinger og den ydende afdeling tilføres en tilsvarende indtægt, og fælles udgifter må fordeles på de forskellige forsøgsarbejder. Med de elektroniske hjælpemidler, Risø råder over, kan dette ikke volde særligt besvær og er ikke mere, end enhver større producerende virksomhed må gøre for at prissætte sine produktioner.

Ud over en motiveret plan og et udspecificeret budget og regnskab må folketinget